

Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Opolskiego ds. Mniejszości
Narodowych i Etnicznych na rzecz Mniejszości Narodowych i Etnicznych
w 2019 r.

Pełnomocnikiem Wojewody Opolskiego do spraw mniejszości narodowych i etnicznych jest Bożena Kalecińska, która równocześnie jest dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców.

Według Narodowego spisu powszechnego z 2011 r. w województwie opolskim zamieszkują przedstawiciele dwóch mniejszości: mniejszość narodowa niemiecka i mniejszość etniczna romska.

Mniejszość niemiecka jest najliczniejszą mniejszością narodową zamieszkującą Opolszczyznę. Podczas *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań*, narodowość niemiecką zadeklarowało w województwie opolskim 78 157 osób. Z danych NSP 2011 r. największe skupiska obywateli polskich narodowości niemieckiej znajdują się w powiatach: strzeleckim (15,9 % mieszkańców powiatu), opolskim (16,3%), krapkowickim (15,3%), oleskim (13,2%), prudnickim (11,8%), kędzierzyńsko-kozielskim (10,2%), kluczborskim (6,8%) i opolskim - miejskim (1,9%).

Głównym celem Towarzystwa Społeczno - Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim jest animacja i wspieranie życia kulturalnego Mniejszości niemieckiej, rozwój niemieckojęzycznego szkolnictwa w regionie, propagowanie dwujęzyczności mieszkańców regionu jak również wspieranie instytucji o charakterze społecznym. Projekty kulturalne realizowane przez TSKN promują kulturę niemiecką i mniejszość niemiecką wśród mieszkańców województwa.

Do najważniejszych projektów realizowanych przez TSKN należą:

- Festiwal Kultury Mniejszości Niemieckiej w Polsce,
- Dni Kultury Niemieckiej na Śląsku Opolskim,
- Niemieckojęzyczne szkoły piłkarskie,
- Wojewódzki Konkurs Języka Niemieckiego dla szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych ,
- Konkurs Recytatorski w Języku Niemieckim „Młodzież Recytuje Poezję”,
- Konkurs wiedzy o mniejszości niemieckiej w Polsce,
- Warsztaty wokalne dla uczestników Konkursu Piosenki Niemieckiej SUPERSTAR,
- Przegląd Orkiestr i Kapel Mniejszości Niemieckiej,
- Przegląd Zespołów Dziecięcych i Młodzieżowych Mniejszości Niemieckiej,
- Festiwal Chórów i Zespołów Śpiewaczych Mniejszości Niemieckiej,
- Tydzień Kina Niemieckiego w Opolu,
- Oktoberfest w Krapkowicach,
- Szkołki Sobotnie,

- Bajkowa noc braci Grimm,
- Olimpiada języka niemieckiego,
- Obchody Tragedii Górnoląskiej,
- Pielgrzymka Mniejszości na Górze Św. Anny.

Pełnomocnik Wojewody Opolskiego, każdorazowo jest zapraszany do wzięcia udziału w organizowanych przedsięwzięciach oraz uroczystościach i w miarę możliwości uczestniczy w nich. Corocznie bierze udział w uroczystości upamiętnienia Tragedii Górnoląskiej w Łambinowicach.

Należy również nadmienić, że w województwie opolskim 28 gmin zostało wpisanych do Rejestru Gmin, na obszarze których mogą być używane nazwy miejscowości w języku niemieckim. Ponadto 22 gminy, zostały wpisane do Urzędowego Rejestru Gmin, w których może być używany język niemiecki jako język pomocniczy.

Mniejszość Romska to mniejszość etniczna, do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań zadeklarowało 1078 osób. Natomiast wg uzyskanych informacji od Przewodniczącego Towarzystwa Społeczno-Kulturowego Romów w RP w Kędzierzynie-Koźlu, liczba ta przekracza obecnie 3000 osób. Największe skupiska społeczności romskiej są w gminach: Opole, Kędzierzyn – Koźle, Prudnik, Brzeg, Głubczyce, Nysa, Strzelce Opolskie, Olesno. Niewielkie grupy Romów zamieszkują ponadto gminy: Bierawa, Dobrzeń Wielki, Kluczbork, Lewin Brzeski, Paczków.

W województwie opolskim zamieszkują następujące grupy Romów:

- Bergitka (Romowie górscy),
- Polska Roma (Polscy Romowie),
- Kełderasza (Kotlarze),

Najprężniej działającymi organizacjami na rzecz mniejszości romskiej są:

- Brzeskie Stowarzyszenie Romów i Miłośników Kultury Romskiej "Parni Ciercheń" - "Biała Gwiazda",
- Towarzystwo Kulturalno – Społeczne Romów w Głubczycach,
- Towarzystwo Społeczno – Kulturalne Romów w Rzeczypospolitej Polskiej w Kędzierzynie-Koźlu,
- Stowarzyszenie Romów i Innych Narodowości w Nysie,
- Stowarzyszenie Romów w Prudniku,
- Stowarzyszenie „Kultury i Edukacji Romów” w Prudniku,
- Stowarzyszenie Romów „Jedność” w Strzelcach Opolskich,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Publicznego Gimnazjum nr 1 w Prudniku „Przyjazna Jedyńka”,
- Stowarzyszenie „Brzdąc” w Kędzierzynie-Koźlu,

– Prudnicki Ośrodek Kultury.

Wojewoda Opolski realizuje również rządowy „Program integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020„. Główne przedsięwzięcia tego programu - umożliwiają środowiskom romskim integrację ze społecznością lokalną. Na uwagę zasługują między innymi :

1. Działalność świetlic romskich, które realizują zadania pomagające wyrównać braki edukacyjne dzieci romskich, integrują środowisko romskie z lokalną społecznością - poprzez organizację wspólnych uroczystości dla dzieci.
2. Realizacja projektu Urzędu Miejskiego w Głubczycach pn. "Cyganie pracują za dług", jest kontynuacją projektu realizowanego od wielu lat. Projekt przyczynia się do polepszenia warunków mieszkaniowych i stwarza możliwości zatrudnienia Romów w firmie dokonującej remontów ich mieszkań.
3. Program Urzędu Miejskiego w Prudniku pn. " *Działania instruktora promujące kulturę romską w regionie*", który jest kontynuacją z lat ubiegłych, przyczynia się do integracji społeczności szkolnej w Prudniku: uczniów, rodziców i nauczycieli poprzez promowanie zdrowego stylu życia i kultury romskiej w środowisku.
4. Realizacja projektów związanych z remontem mieszkań w kilku gminach Opolszczyzny, dla rodzin Romskich z dziećmi, które realizują obowiązek szkolny oraz dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych, przyczyniają się do podwyższenia standardu ich lokali znacznie odbiegających od przeciętnego minimum. Przewidziane do remontu mieszkania komunalne wymagały niejednokrotnie przeprowadzenia gruntownego remontu, w szczególności malowania, wymiany podłóg i drzwi, remontu zaplecza sanitarnego oraz innych prac remontowych poprawiających standard życia rodzin romskich.

Realizacja powyższych projektów przyczynia się do prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego przez dzieci romskie, zmienia wizerunek Romów w lokalnym środowisku i ich stosunek do edukacji. Dzieci romskie mają możliwość rozwoju swoich zdolności artystycznych i podwyższenia wyników w nauce oraz lepszą adaptację w środowisku szkolnym.

Programy realizowane przez świetlice integracyjne w stowarzyszeniach romskich w Głubczycach, Prudniku, Strzelcach Opolskich, Brzegu i Kędzierzynie – Koźlu, przyczyniają się do wyrównywania braków edukacyjnych dzieci romskich, pomagają w odrabianiu zadań, utrwalaniu programów realizowanych na zajęciach lekcyjnych w szkołach, pomagają rozwijać i doskonalić umiejętności czytania i pisania.

Realizowane programy kształtują prawidłowe postawy społeczne oraz przygotowują do uczestnictwa w życiu społecznym .Dzięki programom realizowanym przez świetlice romskie, nastąpiła poprawa średnich ocen uczniów romskich. Dzieci korzystają z wielu pomocy dydaktycznych niedostępnych w domu, w tym z komputerów i internetu oraz chętniej

uczestniczą w zajęciach. Poprzez realizację Programu dokonana się zmiana wizerunku „dziecka romskiego” w środowisku szkolnym oraz wzrosło zaufanie środowiska romskiego do instytucji oświatowych.

Ważnym elementem w założeniach *Programu Integracji Społeczności romskiej w Polsce* jest doprowadzenie do wyrównania poziomów na płaszczyźnie umiejętności funkcjonowania społecznego i edukacji, realizacja projektów pozytywnie wpłynęła na wizerunek całego społeczeństwa romskiego, oraz prowadzi do realizacji głównych założeń *Programu*, promocji edukacji i integracji przy zachowaniu tradycji romskiej. Uczniowie romscy, poprzez czynny udział w zespołach tanecznych, godnie reprezentują różnorodność etniczną i kulturalną Romów. Barwne stroje oraz charakterystyczny taniec reprezentowany przez zespoły wokально-taneczne, postrzegany jest jako wartościowy element promocji Romów na zewnątrz. W realizację zadań włączyli się nauczyciele szkół oraz asystent edukacji romskiej. Realizowane programy są uzgadniane i konsultowane z rodzicami uczniów romskich, którzy są zachęceni przez asystentów do czynnego udziału w życiu szkolnym i lokalnej społeczności.

W każdym jednym przypadku gdy odbywają się uroczystości lub wydarzenia kulturalne organizowane przez mniejszość romską, zapraszane są media o zasięgu wojewódzkim jak i lokalnym na terenie których odbywają się imprezy. Do najczęściej uczestniczących mediów zaliczamy Radio Opole, Nowa Trybuna Opolska oraz TVP Opole. W takich wydarzeniach bierze udział Pełnomocnik Wojewody, który zabiera publicznie głos oraz udziela wywiadów do mediów. Ponadto Radio Opole prowadzi program poświęcony mniejszości romskiej i niemieckiej.

Społeczność romska informuje Pełnomocnika Wojewody Opolskiego o problemach związanych przede wszystkim z przydziałem lub zamianą mieszkań komunalnych. Pełnomocnik spotkał się z przedstawicielami mniejszości romskiej w 2018 r. ok. 25 razy, natomiast w roku 2019 r. ok. 29 razy. Jest w stałym kontakcie z przedstawicielami społeczności romskiej wspierając ich inicjatywy i udzielając w ramach swoich kompetencji wszelkiej pomocy.

**Pełnomocnik Wojewody
Opolskiego ds. Mniejszości
Narodowych i Etnicznych**

Bożena Kalecińska